

PROTOCOL

Gewenst gedrag groep 3 t/m 8

Voorwoord

Dit is het protocol gewenst gedrag van TWICKEL.

Dit protocol geeft richting aan het omgaan van leerlingen met elkaar en leerlingen met de leerkracht, onder lestijd. In dit protocol dragen we onze visie uit t.a.v. het omgaan met elkaar naar de kinderen (en ouders) toe als team. Naast dit gedragsprotocol hebben wij een anti-pestprotocol. Belangrijk uitgangspunt van dit protocol is dat het gewenste gedrag beloond wordt en dat we voor het ongewenste gedrag de helpende hand bieden: oplossingsgericht.

1. Een veilige school

Hoe zorgen we ervoor? De school is een plek waar kinderen op een prettige manier kunnen samen zijn en samen kunnen leren. We zorgen samen voor een veilig en voorspelbaar pedagogisch klimaat. Dat betekent voor ons als leerkrachten:

- We benaderen de kinderen vanuit een open en **positieve grondhouding**.
- We zorgen voor **voorspelbaar leerkrachtgedrag**. De kinderen weten waar ze aan toe zijn, wat er van hen wordt verwacht en wat de grenzen zijn. Wij zijn duidelijk en consequent (Doe wat je zegt en zeg wat je doet). Alle leerkrachten reageren in basis hetzelfde (voorspelbaar) op situaties en gedrag.
- We zorgen voor **structuur**, zodat de kinderen weten wat er komen gaat. (Bv. een zichtbare dag planning, vaste volgorde van activiteiten).
- We zorgen voor een **goede sfeer** binnen de groep. Hiervoor zetten we de o.a. de Gouden Weken in. (zie 'Grip op de Groep', Rene van Engelen)
- We oefenen **een positieve controle** op gedrag uit, om gewenst gedrag uit te lokken. Dat wil zeggen dat er sprake is van meer positieve feedback dan negatieve feedback.
- We **belonen groot en straffen klein** (zie 'Grip op de groep' van Rene van Engelen). Indien er gecorrigeerd moet worden, gebeurt dit passend en in kleine setting (zo onzichtbaar mogelijk voor andere leerlingen).
- We hanteren **duidelijke schoolregels** en zien toe op naleving:
  - We luisteren naar elkaar en praten rustig en vriendelijk.
  - We zijn zuinig op elkaar en elkaars spullen.
  - We lopen rustig in de school.
  - We werken zachtjes op de gang
- We **anticiperen** op mogelijke problemen. Omdat wij de kinderen kennen, weten wij in welke situaties het voor hen moeilijker is zich te gedragen (bv. in de gang, bij de gym). We bekijken van tevoren waar de problemen kunnen ontstaan en spelen daarop in. Ook maken wij van tevoren afspraken met leerlingen die moeite hebben met bepaalde situaties.
- Wij zorgen ervoor dat leerlingen zoveel mogelijk **onder toezicht** van een leerkracht zijn, ook buiten of bij het omkleden voor de gym. Kinderen weten op die manier ook, dat er altijd iemand in de buurt is waar ze met vragen of problemen naar toe kunnen gaan.
- Wij gaan ervan uit dat gedrag **geleerd** kan worden en het vaak geen onwil maar onmacht is als het misgaat. Als leerlingen moeite blijken te hebben met bepaald gedrag onderzoeken wij wat deze leerlingen nodig hebben en leren wij ze de benodigde vaardigheden aan. Hiervoor gebruiken we onze methode Kwink en ons leerlingvolgsysteem Zien. Ook kan de hulp ingeschakeld worden van de expertise die op school aanwezig is (IB-ers, gedragsspecialist en externe deskundige 1801)
- Buiten de expertise die op school aanwezig, kunnen wij hierbij ook externe hulp inschakelen.
- Wij spreken een leerling aan op zijn/haar gedrag, niet op zijn/haar persoon (het gedrag is lastig en niet het kind).

- Wij vinden het belangrijk in gedragsverbeteringstrajecten **nauw samen te werken met ouders** en korte lijntjes te houden. Ook werken wij onderling samen door collega's te betrekken en van en met elkaar te leren in het omgaan met specifieke gedragingen.
- Bij veelvoorkomende en opvallend gedrag maken wij aantekeningen in ons leerlingvolgsysteem zodat elke (nieuwe) leerkracht kan zien wat er is gecommuniceerd met ouders en of het gedrag bekend is.

Zie bijlage 1: protocol pedagogisch handelen.

2. Interventies bij gedragsproblematiek

Ons uitgangspunt is dat gedrag geleerd kan worden. Als een leerling aanhoudend moeite blijkt te hebben met bepaald gedrag, onderzoeken wij de achtergrond van dit gedrag en kijken we wat deze leerling nodig heeft om gewenst gedrag te laten zien.

Een groepsleerkracht kan hierbij gebruik maken van de expertise binnen de school (IB-er). Zij helpen/ ondersteunen bij het analyseren van het gedrag en het begeleiden van kinderen. Met elkaar kiezen we de begeleiding die het beste past. Dit kan worden gedaan in de vorm van een individueel begeleidingsplan (in de vorm van een OPP), waarbij de leerling, de ouder(s)/verzorger(s) en eventuele deskundigen betrokken worden. Het handelingsdeel van het OPP wordt in Parnassys gezet en na een van tevoren afgesproken tijd geëvalueerd.

Wij realiseren ons dat het inoefenen van vaardigheden tijd in beslag neemt en dat onze hulp/ aanwijzingen nog niet altijd voldoende zijn.

3. En soms gaat het toch mis...

Hoe goed de afspraken en de voorspelbaarheid of de geboden hulp ook zijn geregeld, het gaat ook wel eens mis. Om een dergelijke situatie vrijwel direct bij de eerste tekenen het hoofd te kunnen bieden, is onderstaand stappenplan opgezet. Een stappenplan dat duidelijk richting geeft, maar ook flexibel kan worden toegepast. **In het stappenplan spreken we van de consequentie van grensoverschrijdend gedrag en niet van straf.** Dit is omdat van tevoren duidelijke afspraken zijn gemaakt; als je dit doet, dan gebeurt er dat.

Bij dit Consequentie-Stappenplan is altijd één uitgangspunt richtinggevend en dat is dat we naast de consequentie **ook de helpende hand bieden**. Dat doen wij door met ouders en leerling steeds opnieuw, als de situatie wijzigt, een plan van aanpak te beschrijven en een evaluatiemoment daarbij af te spreken. (Volgens SMART, zie bijlage 2)

Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Belangrijk om te overdenken:

Wat is 'grensoverschrijdend gedrag. Is dat fysiek geweld, is dat weigeren om mee te doen, is dat tikken met een pen, is dat iets vernielen of is dat al praten door de uitleg van de leerkracht heen? Grensoverschrijdend gedrag kan opzettelijk of onopzettelijk zijn.

Maar degene die er mee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam. *Stelregel is: 'Wil ik dit gedrag dat ik nu waarneem, het hele jaar door blijven zien?' Als het antwoord nee luidt, spreken wij van grensoverschrijdend gedrag.*

Uitgangspunt is dat er in ieder geval sprake is van interactie tussen een leerling en anderen. Dat kan een medeleerling, een leerkracht of bijvoorbeeld een pleinwacht zijn. De beoordeling van gedrag is tot op zekere hoogte subjectief. Duidelijk is dat respect de norm is waar iedereen zich aan dient te houden. Dit staat los van de oorzaak van het ongewenste gedrag. Het is in dit verband niet relevant of dit gedrag voortvloeit uit onwil of onmacht.

Daarnaast kan onderscheid worden gemaakt tussen storend en ongewenst gedrag. Ongewenst gedrag omvat in ieder geval fysiek wangedrag (schoppen, slaan), verbaal wangedrag (schelden, beledigen), maar ook provoceren en bewust negeren. Pestgedrag verdient uiteraard de nodige aandacht, maar dit onderwerp wordt al door het pestprotocol ondervangen. Gesignaleerd wordt dat er een overlap tussen pestgedrag en ongewenst gedrag is. Ook storend gedrag kan ongewenst zijn, vooral als dit bij herhaling plaats vindt en een structureel karakter krijgt.

Consequente aanpak van grensoverschrijdend gedrag is de beste remedie om het in de kiem te smoren. Als het bovenstaande in ogenschouw wordt genomen, is het stappenplan zoals in dit protocol wordt beschreven een prettige leidraad voor het handelen. Het stappenplan is afgeleid uit het Floreer protocol 'Schorsing en verwijdering'.

Consequentie-Stappenplan bij grensoverschrijdend gedrag

In dit protocol onderscheiden wij een stappenplan in een klassensituatie (A) en een stappenplan als de klassensituatie aanhoudt (B). Wij reageren hier op het primaire ongewenste gedrag (en gaan dus niet in op eventuele reactieve gedragingen en discussies) en voorkomen 'preken'. Met dit stappenplan handelen wij duidelijk en voorspelbaar en zorgen wij ervoor dat de relatie tussen de leerling en de leerkracht goed blijft en niet onder druk komt te staan. Het gaat dan ook om een consequentie van gedrag en niet een straf.

A. Stappenplan in een klassensituatie

- 1.** Wij geven feedback op gewenst gedrag (non-verbaal of verbaal) en lopen weg om een leerling zelf de keuze en de ruimte te geven het gewenste gedrag te laten zien.
- 2.** Als de leerling nog niet het gewenste gedrag laat zien, herhalen wij de feedback op gewenst gedrag sterker (met bijvoorbeeld 'nu' of 'bedankt' erbij) en lopen weg.
- 3.** Als de leerling nog niet het gewenste gedrag laat zien, benoemen wij de consequentie bij het uitblijven van het gewenst gedrag en spreken wij de verwachting uit van gewenst gedrag en lopen weg.
- 4.** Als de leerling nog niet het gewenste gedrag laat zien voeren wij de genoemde consequentie uit en negeren eventueel commentaar. Bij het verbinden van consequenties wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij het gedrag.

5. Als een leerling naar een collega in een andere groep wordt gestuurd, dan krijgt de leerling een overdenkbriefje (met symbolen voor kleuters)/(bijlage 3) mee om in te vullen op dat moment om zijn/haar bewustwording en eigen verantwoordelijkheid te versterken. Zo beantwoordt de leerling bijvoorbeeld de volgende vragen: Wat wilde ik bereiken? Wat was het effect? Wat had ik anders kunnen doen? Hoe ga ik het een volgende keer doen? In welke situatie gebeurde dit? Wat vind ik van mijn gedrag? Op een later moment op de dag bespreekt de leerkracht dit met de leerling. Als er meerdere kinderen bij betrokken zijn, heeft de leerkracht een gesprek met elk kind apart en volgt hierna een gesprek met betrokkenen.

6. Na het incident wordt na schooltijd contact opgenomen met de ouders. In dat geval wordt dit aan de leerling verteld. Bij melding aan de ouders wordt ook een korte notitie gemaakt (dossier gevormd) in Parnassys. Wanneer ouders gebeld worden over een situatie die zich heeft voorgedaan op school is dat een reden om als leerkracht extra alert te zijn op het gedrag van de betreffende leerling en te onderzoeken wat deze leerling nodig heeft. Ouders ondertekenen het overdenkbriefje.

7. Na ieder incident biedt een kind zijn of haar excuus aan (evt middels een sorrybriefje).

B. Stappenplan als bovenstaande klassensituatie aanhoudt

Als ee

n ingrijpende maatregel zoals het naar een andere leerkracht sturen van een leerling en na schooltijd telefonisch contact hebben met de ouders hierover geen effect hebben, dan worden onderstaande vervolgstappen gezet. De IB is bij alle gesprekken aanwezig.

1. Waarschuwingsgesprek: De leerkracht nodigt ouder(s) en leerling op school uit om te praten over het incident. De insteek van dit gesprek is om te kijken wat gewenst is in deze situatie en wat beide partijen (leerkracht en leerling) nodig hebben. Dit wordt vastgelegd in Parnassys. Afsluitend wordt een vervolggesprek gepland om te evalueren (bijv. na 4 tot 5 weken).

2. Officiële waarschuwing: Bij een officiële waarschuwing worden de ouder(s) en de leerling uitgenodigd op school. Een officiële waarschuwing wordt gegeven:

- als in een korte periode (één tot twee weken) voor de tweede keer zich een incident voordoet. Er wordt dus ook voor de tweede keer contact gezocht met de ouders over het incident vlak na elkaar. (soort gelijk incident of een ander losstaand incident)
- als in een relatief korte periode (bijv. een maand) voor de derde keer zich een incident voordoet.

Te nemen stappen:

a. De leerkracht informeert de directie en maakt een afspraak met ouder(s).

b. Bij dit gesprek zijn de leerkracht, de ouder(s) en de leerling aanwezig.

c. De officiële waarschuwing wordt mondeling gegeven door de leerkracht en hij/zij gebruikt daarbij de meldingen die reeds zijn gemaakt in Parnassys.

Met opmerkingen [CV1]: Dat hebben we volgens mij niet, willen we dat?

d. Van het gesprek wordt opnieuw een verslag (notitie) gemaakt in Parnassys door de leerkracht. Deze wordt gemaïld naar ouders.

In overleg met ouder(s) en leerling worden een plan van aanpak en afspraken gemaakt. Dit wordt geregistreerd in Parnassys. Na ongeveer 6 weken wordt het geëvalueerd. (Dit wordt gemaïld naar ouders).

Als sanctie zou gebruik kunnen worden gemaakt van een 'tijdelijke verwijdering' uit de klas. De leerling werkt wel op school maar niet in de eigen klas. De leerling werkt in een aparte ruimte onder toezicht (bijv. in de IB- of directiekamer). De tijdelijke verwijdering is conform het protocol 'Schorsen en verwijderen' van Floreer

3. Gele kaart: De situatie (grensoverschrijdend gedrag) blijft zich voordoen, ondanks de gemaakte afspraken.

Te nemen stappen:

a. De leerkracht informeert de directie en maakt een afspraak met alle partijen.

b. Bij dit gesprek zijn de leerkracht, de ouder(s), de leerling en directie aanwezig.

c. De gele kaart wordt mondeling gegeven door directie.

d. Van dit gesprek wordt een verslag (notitie) gemaakt in Parnassys door de leerkracht en wordt gemaïld naar ouders

e. Opnieuw worden een plan van aanpak en afspraken gemaakt in overleg met ouder(s) en leerling en dit wordt na ongeveer 6 weken geëvalueerd. (Dit wordt gemaïld naar ouders).

f. Time-out: De situatie blijft zich voordoen. Eerder dan het geplande overleg/evaluatiemoment (na het geven van een gele kaart) ontstaat een grensoverschrijdende situatie. Dit ondanks de officiële waarschuwing, de gele kaart en de afspraken.

4. Time-out: Een time-out houdt in dat, indien een leerling zich kort na een gesprek waarin de time-out is toegelicht, weer grensoverschrijdend gedrag laat zien, de ouders direct worden gebeld en de leerling naar huis wordt gestuurd. De ouder(s) haalt/halen de leerling altijd op. De leerling mag niet zelf naar huis. Ook de dag erna mag de leerling niet naar school komen. Hij/zij krijgt werk mee van de leerkracht.

Te nemen stappen:

a. De leerkracht informeert directie en maakt een afspraak met alle partijen.

b. Bij dit gesprek zijn aanwezig: de leerkracht, de ouder(s), de leerling en directie.

c. De time-out situatie wordt door directie toegelicht.

d. Van dit gesprek wordt een verslag (notitie) gemaakt in Parnassys door de leerkracht en gemaïld naar ouders.

e. Directie en leerkracht maken in overleg met ouder(s) en leerling een plan van aanpak en afspraken. Dit wordt vastgelegd in Parnassys. Na ongeveer 6 weken volgt een evaluatie (Parnassys) die naar ouders gemaïld wordt.

5. Rode kaart: De situatie blijft zich voordoen, ondanks voorgaande interventies.

Te nemen stappen:

- a. De leerkracht informeert de directie en maakt een afspraak met alle partijen.
- b. Bij dit gesprek zijn de leerkracht, de ouder(s), de leerling en directie aanwezig.
- c. De rode kaart wordt mondeling gegeven door directie.
- d. De directie beslist over het aantal dagen dat er geschorst gaat worden en doet dat in overleg met het bestuur van Floreer. Met instemming van het bestuur wordt overgegaan tot schorsing. Hierbij is het essentieel dat er voldoende dossier is om daadwerkelijk te schorsen (zichtbaar gemaakt in Parnassys).
- e. Van dit gesprek wordt een verslag (notitie) gemaakt in ParnasSys door de leerkracht en deze wordt door de directie gemaïld aan ouders.
- f. Er wordt een plan van aanpak gemaakt in overleg met ouder(s) en leerling en dit wordt na ongeveer 6 weken geëvalueerd. (Dit wordt door de leerkracht gemaïld naar ouders).

In het Floreer-protocol staat geschreven: Bij schorsing (aantal dagen verwijdering van school) wordt altijd contact met Floreer-bestuurskantoor gelegd. Bestuur legt contact naar leerplichtambtenaar en zorgt voor de afwikkeling van de formaliteiten.

En nog gaat het mis...

In geval ook de schorsing niet het verbeterende effect heeft, kan de school als uiterste sanctiemiddel daarna de leerling verwijderen van school. Er kan **maximaal 5 dagen** geschorst worden. Dit betekent dat als een leerling een keer 2 dagen en vervolgens later 3 dagen wordt geschorst, het maximale aantal dagen is bereikt. Bij een volgende schorsing betekent dit automatisch verwijdering van school. Bij deze procedure moet het Floreer-bestuur nadrukkelijk worden betrokken en is nauw overleg tussen directie en bestuur over de te nemen stappen. Deze procedure is beschreven in het Floreer-protocol 'verwijderen en schorsen' (blz. 8 – hoofdstuk 4 'Definitieve verwijdering van de school'), zie link: Protocol schorsen en verwijderen Floreer).

Korte samenvatting van de stappen

- Afhandeling op klassenniveau (in de klas).
- Waarschuwingsgesprek.
- Officiële waarschuwing.
- Gele kaart
- Time-out
- Rode kaart (+ schorsing en verwijdering volgens stappen Floreer)

Bijlage 1: Pedagogisch handelen

00: omgaan met gedrag

Afspraken, v.t.p. op alle leerlingen	De leerkracht <ul style="list-style-type: none"> • beloont gewenst gedrag door het geven van een compliment (verbaal, non- verbaal) of door het geven van een beloning (al dan niet van tevoren afgesproken). • geeft positieve feedback op het gedrag van de leerlingen – ondersteund door visuele middelen (bijv: duim opsteken, glimlach). • negeert ongewenst gedrag • zorgt voor een gestructureerde, voorspelbare en herkenbare omgeving • zorgt voor gestructureerde, voorspelbare en herkenbare opdrachten • bereidt leerlingen voor op veranderingen en activiteiten • stemt gedrag en handelen af op de leerling als individu
---	---

01: pedagogisch handelen gericht op de relatie

Basis	Leerlingen ontwikkelen zich optimaal als ze geaccepteerd worden. De leerkracht zorgt voor een klimaat waarin leerlingen zich geaccepteerd voelen. Ze horen erbij. Zij zijn welkom. Ze voelen zich veilig. We praten met de leerlingen en praten niet over hen.
--------------	---

	<p>De leerkracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ontvangt en begroet de leerlingen aan het begin en aan het eind van de dag - kijkt de leerlingen aan als hij met hen spreekt – dit verwachten wij ook van de leerlingen - maakt samen met de leerlingen klassenafspraken en klassenregels - spreekt verwachtingen uit naar de leerlingen omtrent het te verwachten gedrag - geeft veel complimenten - laat consequent gedrag zien - leert de leerlingen elkaar complimenten te geven - leert de leerlingen om te gaan met conflicten - maakt met de leerlingen en de ouders binnen de kerntriade afspraken over de begeleiding van de leerling - neemt 2x per jaar 'Zien' af en maakt 2x per jaar een sociogram
Breedte	<p>De leerkracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spreekt zijn interesse uit naar de leerling over schoolwerk, spel, achtergrond - signaleert onzekerheid bij de leerling in leer- en gedragssituaties - ondersteunt de leerling in zijn behoefte aan veiligheid en acceptatie (bijv: door dingen samen en/of voor te doen) - koppelt twee leerlingen aan elkaar die elkaar kunnen ondersteunen (maatje, tutor) - zet ondersteunende middelen in ter begeleiding van de leerling, gericht op de relatie (HP Zien)

02: pedagogisch handelen gericht op de competentie

Basis	<p>De leerlingen hebben behoefte aan een positief zelfbeeld. Voor het welbevinden is het belangrijk dat de leerling zich competent voelt.</p> <p>De leerkracht stimuleert een positief zelfbeeld door de leerlinge succeservaringen op te laten doen, activiteiten op eigen niveau te geven, de leerling te helpen op moeilijke momenten en complimenten en beloningen te geven.</p> <p>De leerkracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spreekt vertrouwen uit in de leerlingen in het omgaan met elkaar - laat in woord en gebaar zien dat het gewenste gedrag is opgemerkt (bijv: duim omhoog) - sluit elk dagdeel af met positieve feedback op het gedrag van de leerlingen, op de activiteiten, op hun inzet en op het sociaal emotioneel functioneren - spreekt de leerlingen aan op hun gedrag en niet op de persoon
Breedte	<p>De leerkracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bespreekt met een leerling zijn gedragsmogelijkheden - ondersteunt de leerling door zijn vertrouwen uit te spreken - schrijft het bereiken van gewenst gedrag toe aan de inzet van de leerling - zet trainingen/lessen in om de weerbaarheid van de leerling te versterken

03: pedagogisch handelen gericht op de autonomie

Basis	<p>Leerlingen willen vrijheid en zelfbepaling. Ze willen verantwoordelijke zijn voor hun eigen taken. Zij kunnen (in elk geval voor een deel) hun leergedrag sturen. De leerkracht reikt de leerlingen hulpmiddelen aan waardoor dit bereikt wordt.</p> <p>De leerkracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daagt alle leerlingen uit aan het woord te komen - geeft de leerlingen de ruimte om hun gedachten en gevoelens onder woorden te brengen - herinnert de leerlingen via complimenten aan de opgestelde gedragsregels - laat de leerlingen meedenken aan activiteiten in de groep - creëert onderwijssituaties waarin leerlingen elkaar de ruimte geven en elkaar positief waarderen - zorgt voor werkvormen waarin leerlingen vorm kunnen geven aan hun eigen keuzes, bijv: collage, verhaal, bouwwerk <p>De leerkracht bespreekt met de leerlingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het verantwoordelijk zijn voor elkaar - hoe zij zelfstandig hun problemen kunnen oplossen - hoe zij omgaat met verschillen tussen leerlingen wat betreft zelfstandigheid en het dragen van verantwoordelijkheid
Breedte	<p>De leerkracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bereidt de leerling voor op veranderingen in het rooster - zet ondersteunende middelen in ter begeleiding van de leerling met het oog op het ontwikkelen van het handelen (gericht op de autonomie)

Bijlage 2: format S.M.A.R.T. doelen

Eerste doel *(Het doel dat je voor ogen hebt.)*

---

1. Specifiek *(Wat wil je concreet bereiken? Wie is/ zijn er bij betrokken? Wanneer wil je dit doen? Waarom is dit je doel?)*

---

2. Meetbaar *(Hoe kun je dit proces meten? Hoe weet je dat je je goal behaald hebt?)*

---

3. Aanvaardbaar *(Is je doel haalbaar? Bezit je de benodigde vaardigheden om je doel te behalen? Zo niet, hoe krijg je dit wel? Wat is de motivatie voor dit doel?)*

---

4. Relevant *(Waarom wil ik dit doel bereiken? Waarvoor is dit van belang?)*

---

5. Tijd *(Was de deadline realistisch?):*

S.M.A.R.T. Evaluatie en zo nodig een nieuw doel bepalen

Bijlage 3: Overdenkformulier, Naam _____ datum _____

Wat wilde ik bereiken?

Is gelukt wat je wilde bereiken?

Wat had ik anders kunnen doen?

Wat vind ik van mijn gedrag?

Hoe ga ik het een volgende keer doen?

